

Surahammars kommun
kommunen@surahammar.se

Rektorn vid Virsboskolan
malin.rindetoft@surahammar.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Virsboskolan
i Surahammars kommun

Tillsyn i Virsboskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Surahammars kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Virsboskolan besöktes av Skolinspektionen den 19 och 20 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Virsboskolan är en kommunal skola som ligger i samhället Virsbo i Surahammars kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6 och fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 95 elever varav 10 elever är inskrivna i förskoleklassen. Skolan är enparallellig i förskoleklassen till och med årskurs 4. Årskurserna 5 och 6 arbetar åldersintegrerat, varierat med åldershomogena klasser i några ämnen. Det finns ett arbetslag på skolan. Skolan leds av en rektor som även är ansvarig för Bäckhammarskolan.

Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven år 2013 saknar ett sammantaget resultat för ämnesproven i årskurs 3. I de enskilda delproven i ämnet matematik var andelen elever som nått kravnivån som högst 100 procent (på delproven muntlig kommunikation, bråk och taluppfattning) och som lägst 80 procent (på delprovet problemlösning). I ämnet svenska var resultatet som högst 100 procent (högläsning och läsning textsamtal) och som lägst 79 procent (läsning faktatext; För tre deluppgifter saknas nationell statistik).

Skolans egen sammanställning över andelen elever som nått målen i årskurs 3 i slutet av läsåret 2012/13 visar att 73 procent av eleverna nådde målen i svenska och matematik. I de samhälls- och naturorienterande ämnena var det 100 procents måluppfyllelse.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för årskurs 6 för läsåret 2012/2013 nådde 100 procent av de elever som genomförde de nationella ämnesproven minst provbetyget E i alla ämnen. Den genomsnittliga provbetygspoängen i svenska och engelska var 13 poäng, i matematik var det 11 poäng. Den genomsnittliga provbetygspoängen i kemi var 11 och i historia 10.

Enligt nationell statistik var andelen elever som minst nått betyget E år 2013 nästintill 100 procent i alla ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var högst i ämnena musik (14,1) samt bild (13,2). Den genomsnittliga betygspoängen var som lägst i teknik (9,8).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Virsboskolan visar att verksamheten till stora delar uppfyller författningarnas krav. Rektor tar ansvar som chef och pedagogisk ledare och är väl insatt i såväl verksamheten som i styrdokumentet. Virsboskolan har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och det finns system för att utreda och ge särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar dock att åtgärdsprogrammen behöver beskriva vilka behov eleverna har och hur behoven ska tillgodoses. Lärarna behöver vidare samordna undervisning inriktad mot olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

I tillsynen framkommer att det finns elever på skolan som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får detta. Skolan måste också säkerställa att för alla elever som behöver det, anordnas undervisning i svenska som andraspråk.

Vidare finns det brister gällande elevhälsans samlade funktion. Rektor behöver skapa förutsättningar att elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det måste även säkerställas att eleverna på skolan har tillgång till samtliga föreskrivna kompetenser inom elevhälsan. I nuläget saknas specialpedagogisk kompetens på skolan.

Rektorn på Virsboskolan arbetar med att strukturera och organisera arbetet på skolan för att öka elevernas måluppfyllelse. Utredningen visar också att det finns tydliga strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet som utgår från ett kommungemensamt årshjul. Rektorn och lärare följer upp elevernas resultat på såväl individnivå som på övergripande skolnivå och sätter in adekvata åtgärder utifrån identifierade behov. Rektorn behöver dock fördjupa analysen av den skriftliga dokumentationen som sammanställs för att kunna följa upp och utveckla verksamheterna samt för att kunna vidta åtgärder för att förbättra skolans resultat. Lärarna behöver också involveras i arbetet i högre grad.

Tillsynen visar att det bedrivs ett värdegrundsarbete på skolan och eleverna som Skolinspektionen intervjuat uppger att de känner sig trygga och att det alltid finns en vuxen att vända sig till om det händer något.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Surahammars kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i svenska som andraspråk anordnas för de elever som behöver det.
- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till överblick och sammanhang och att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Svenska som andraspråk

I skolförordningen anges att undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn.

Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det finns elever som får undervisning i Svenska som andraspråk cirka två timmar per vecka av en lärare från Hammarskolan. Rektorn uppger också att denna undervisning främst är stöd i svenska för eleverna. Lärarna och rektorn uppger vidare att övrig tid som eleverna är i klassen undervisas de enligt kursplanen i Svenska. Av intervjuerna med lärarna och rektorn framkommer också att det inte är klart vilket ämne elevernas kunskapsutveckling bedöms mot. Skolinspektionen menar att det är viktigt att skolan skaffar sig tydliga rutiner för att försäkra sig om att eleverna läser enligt den kursplan som bäst tillgodoser deras möjlighet att utveckla sin språkliga förmåga.

Undervisning i olika ämnesområden

Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna ska också samverka med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna nämner att i arbetsområdet Vikingatiden har man arbetat ämnesövergripande inom ämnena bild, svenska samt engelska och religion men att i övrigt "har vi inte arbetat så att alla ämnen inkluderats, det sker i det lilla". I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal är indexvärdet på frågan om samverkan av undervisningen 5,1 utav 10. Lärarna förklarar i intervju att detta delvis beror på att samarbetet mellan dem inte riktigt har fungerat. Eleverna nämner i intervju också arbetet med Vikingatiden som ett exempel på ämnesövergripande arbete. I övrigt nämner varken elever eller lärare några andra exempel på ämnesövergripande arbete. Rektorn bekräftar vad som framkommit i elev- och lärarintervjuerna.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister avseende undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 14 § skolförordningen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer

Särskilt stöd

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Utarbeta åtgärdsprogrammen så att de anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

Studiehandledning på modersmålet

I skollagen anges att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd.

Tillsynen visar att det finns elever på skolan som har rätt till studiehandledning på modersmålet men inte får detta. Rektorn uppger i intervju att det saknas

tillgång till studiehandledning i de språk som finns företrädade på skolan. Med anledning av att studiehandledning är en form av särskilt stöd bedömer Skolinspektionen att det är ytterst viktigt att de elever som är i behov av studiehandledning får detta stöd för att ges möjlighet att nå kunskapskraven och de nationella målen för utbildningen.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram som utarbetats på skolan. Av dessa framgår inte alltid elevens behov och hur dessa ska tillgodoses. I några program är beskrivningarna av elevens behov och skolans åtgärder så generellt hållna att åtgärdsprogrammen inte alltid är utvärderingsbara. Till exempel består vissa åtgärder i att eleven "behöver träna mer på sina engelskläxor för att befästa ord". I ett åtgärdsprogram är elevens behov identiskt med åtgärden, det vill säga att "eleven kommer att få extra stöd i matematik 50 min/vecka i liten grupp och i engelska 30min/vecka i liten grupp. Där ska XX arbeta med uppgifter som handlar om det hon behöver träna extra på".

Enligt Skolinspektionen innebär bristerna i åtgärdsprogrammen en risk att eleverna inte får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att åtgärdsprogram och elevs rätt till studiehandledning på modersmålet brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i årskurs 1-5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kun-

skapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner från vårterminen 2014. Dessa uppfyller i de flesta fall författningarnas krav. Av den framåtsyftande delen framgår dock inte alltid hur de insatser skolan ska vidta är kopplade till hur eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I denna del anges exempelvis "Duktigare på allt", "Vara mer aktiv och försöka mer på idrotten", "Fortsätta vara koncentrerad på lektionerna", "Vara vetgirig och lära sig mycket". Under rubriken "Skolans uppgift" framkommer att "Skolan hjälper dig att lära dig saker och att du förstår vad du arbetar med".

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att som pedagogisk ledare och chef verka för att utbildningen utvecklas i skola och fritidshem och att arbetet är inriktat mot att de nationella målen uppfylls. I rektors ansvar ingår också att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolans systematiska kvalitetsarbete är dokumenterat i en kvalitetsredovisning, läsåret 2012/2013, för Norra rektorsområdet där Virsboskolan och Bäckhammarskolan ingår. Rapporten omfattar bland annat "Viktiga händelser under året", "Arbetet med prioriterade utvecklingsområden läsåret 2011/2012" samt resultatsammanställningar av nationella ämnesprov för årskurserna 3 och 6.

I intervju med lärarna framkommer att de inför sammanställningen av skolan kvalitetsredovisning läsåret 2012/2013 och tidigare år fick frågor kring resultatet av deras arbete med eleverna som sammanställdes av rektorn. Utifrån svaren gjorde rektorn även analyser utan lärarnas delaktighet. De har heller inte fått ta del av den färdiga kvalitetsredovisningen och har därmed inte kunnat arbeta utifrån de "Åtgärder kommande läsår" som beskrivits i kvalitetsredovisningen.

I intervju med nuvarande rektorn framkommer att hon har inlett ett arbete att göra lärarna mer delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet och analysarbetet av nådda resultat vid Virsboskolan för läsåret 2013/2014. Även lärarna bekräftar i intervjun att detta arbete i viss mån har påbörjats.

Skolinspektionen bedömer att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan men att rektorn behöver fördjupa analysen av den dokumentationen som sammanställs för att kunna följa upp och utveckla verksamheterna samt för att kunna vidta adekvata åtgärder för att förbättra skolans resultat.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommunföreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesval.
- Se till att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande.
- Ge eleverna tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan.

Motivering

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever och de som avser att påbörja utbildning ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Skolinspektionens utredning visar att det på Virsboskolan inte finns någon av personalen som har uppdrag att vägleda eleverna inför deras utbildning och yrkesval. Både rektorn och lärarna uppger vid intervjuer att den vägledning som ges elever har skett i form av att eleverna i årskurserna 4-6 fått information via ett samarbete med länsstyrelsen som kommit till skolan och föreläst under någon timme per läsår om arbetsmarknaden. Rektorn uppger att det finns en studie- och yrkesvägledare i kommunen men att eleverna på skolan inte har tillgång till henne, eftersom hon främst arbetar gentemot elever i årskurs 7-9. Tillsynen visar att det inte finns någon systematik för hur samtliga elever ska få information och vägledning inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen.

Elevhälsan

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska, psykosociala ska det finnas tillgång till skol-läkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Enligt skollagen ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för skolans elevhälsa framkommer att det inte finns tillgång till specialpedagogisk kompetens på

skolan. En av skolans lärare fungerar idag som resurspedagog utöver sin tjänst som lärare. Rektor uppger att till höstterminen ska läraren ha ytterligare ned-satt tjänst för att arbeta som resurspedagog under en del av sin arbetstid. Detta för att möta behovet av specialpedagogiska insatser på skolan.

Skolans elever uppger att kurator och skolsköterska sällan finns på skolan och att de vid behov då väljer att vända sig till lärarna, vilket bekräftas av rektorn och lärarna. I kommunen har det endast funnits en kurator som haft till uppgift att tillhandahålla tjänster till kommunens samtliga skolor. Vid tiden för Skolinspektionens besök har det nyligen tillsatts ännu en kurator. Elevhälsan uppger att tiden i dagsläget mest går åt till att hantera ärenden på individnivå. En av orsakerna enligt elevhälsan är att de i dagsläget är samlade på en och samma dag. I intervjun med elevhälsan framkommer att det skulle vara bra om teamet kunde träffas för att diskutera hur det fungerar i olika klasser och med olika elever. Det finns en önskan om en större överblick, nu blir det främst tid för specifika elevärenden. Enligt uppgift från elevhälsan och rektorn på skolan ska det ske en omorganisation till höstterminen.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det finns brister när det gäller tillgång till personal med kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Det finns också brister i tillgången till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Surahammars kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist med trygghet och studiero.

- Planen mot kränkande behandling innehåller inte föregående års åtgärder.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

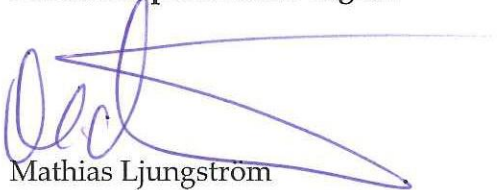
Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling som till största del uppfyller skollagens krav. Det finns konkreta mål och åtgärder som skolan avser genomföra för att förhindra kränkningar och som utgår från en kartläggning. Av planen framgår dock inte resultatet av föregående års åtgärder vilket är av vikt för att kontinuerligt kunna följa upp om åtgärderna har gett avsedd effekt i det förebyggande arbetet.

Tillsynen visar att det finns brister gällande skolans plan mot kränkande behandling. Med anledning av att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever i övrigt fungerar väl bedöms bristen som mindre allvarlig och Surahammars kommun tilldelas en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Stig Westlund
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.